

Forvaltningsetikk – regelverk og refleksjon

Nylig skrev en offiser i Telemark Bataljon et debattinnlegg i media der han i sterke ordelag kritiserte forsvarsledelsen for å fjerne viktige kapasiteter i styrkebidraget i Afghanistan. Dette startet en intens debatt, både i media og innad i Forvaret. I denne sammenhengen er ikke innholdet i debatten det viktigste, men at den berører svært mange av forvaltningsetikkens spenninger.

Raag Rolfsen, sjef for fagavdelingen i FPK, skriver slik i sin artikkel «Om å forvalte sitt pund...»:

Forvaltningen befinner seg konstant i spenningen mellom hemmelighold og åpenhet, mellom lojalitet og varsling, mellom det politiske og det forvaltningsmessige nivået, mellom grundighet og effektivitet og mellom egne og forvaltningens interesser. Ofte må det innen forvaltningen foretas en avveining der flere av disse spenningene er satt i spill. Det ytterste korrigerende normgrunnlaget for en slik avveining finner vi i troen på menneskets uendelige verdi. Offentlig forvaltning er forankret i det som til syvende og sist gir staten legitimitet; vern om sårbare enkeltmennesker og fellesskap. En god og etisk forankret forvaltningspraksis er nært forbundet med grunnlagsetikken.

Rolfsen starter sin artikkel med å ta tak i forestillingen om at det innenfor forvaltningområdet bare gjelder å følge lov- og regelverket, og at det ikke finnes egentlige etiske dilemmaer knyttet til dette. Hans konklusjon er nettopp at forvaltningen konstant står i en avveining mellom ulike interesser.

Kontreadmiral Morten Jacobsen og seniorrådgiver Lars Hansen skriver om det arbeidet som er gjort innenfor forvaltningsetikk i FLO, ikke minst i etterkant av det som kom fram i den første Dalseide rapporten. De viser til flere områder der de har satt i gang spesielle tiltak. Et av de dilemmaene de påpeker er at kravet til hurtighet og effektivitet ofte kolliderer med kravene til nøyaktighet og etterprøvnbarhet. I forhold til komplekse operasjoner langt hjemmefra opplever de stadig at de enten leverer for sent i forhold til brukernes behov eller de går på akkord med kravene til forsvarlig forvaltning.

I 1960 publiserte Knut Dahl Jacobsens artikkelen «Lojalitet, nøytralitet og faglig uavhengighet i sentraladministrasjonen». Ekspedisjonssjef i FD, Fridthjof Søgaaard, skriver i sitt forord at det er flere gode grunner til å gjengi Dahl Jacobsens artikkel i sammenheng med en bredere belysning av temaet «forvaltningsetikk». Artikkelen tar opp hvordan ulike sett av verdier og hensyn må veies opp mot hverandre for forvaltningen skal framstå som effektiv, faglig fundert og upartisk. Søgaaard skriver i forordet: